

Landbruks- og matdepartementet
Fornyings, kirke og administrasjonsdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet

Vår dato 2. juli 2013
Deres dato 21. mai 2013
Vår referanse 273-18819/-
Deres referanse 13/723

Høring. NOU 2013:6 God handelsskikk i dagligvarekjeden

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til brev fra Landbruks- og matdepartementet, Fornyings-, kirke- og administrasjonsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet datert 23. mai 2013 vedrørende høring av NOU 2013:6 God handelsskikk i dagligvarekjeden (Dagligvarelovutvalget).

NHO støtter utvalgets forslag om en lov om god handelsskikk for dagligvarebransjen. Videre støtter NHO forslaget om å etablere et handelstilsyn. NHO understreker at dette tilsynet må være uavhengig og selvstendig, og at det, slik utvalget også har foreslått, må organiseres på en kostnadseffektiv måte.

NHO konstaterer at det er et ekspertutvalg som står bak en grundig utredning med klare anbefalinger, og at et samlet utvalg mener det er behov for en lov om god handelsskikk og et tilsynsorgan for dagligvarebransjen. Loven og tilsynet skal sørge for at forhandlingene mellom kjeder og leverandører skjer i tråd med prinsippet om god handelsskikk, slik at forbrukernes interesser tas hensyn til.

Dagligvarelovutvalget ble nedsatt på bakgrunn av NOU 2011:4 Mat, makt og avmakt (Matkjedeutvalget). Matkjedeutvalget og Dagligvarelovutvalget har ulike faglige tilnærminger til problemstillingen, men begge utvalgene kommer med sammenfallende anbefalinger. Dette styrker de foreslåtte løsningene, og relevansen av lovforslaget.

1. En lov for forbruker og for mer effektive forhandlinger mellom kjeder og leverandører

Dagligvarelovutvalget konkluderer klart med at gjeldende lovgivning ikke er tilfredsstillende, og mener det er behov for en lov og en tilsynsordning for å ivareta hensynet til forbrukerne og prinsippet om god handelsskikk. Loven gir forbrukerne mer makt, og vil gi bransjen et rammeverk som sikrer redelighet i forhandlingene.

NHO støtter anbefalingen om at forbrukernes interesser med hensyn til pris, utvalg, kvalitet og tilgjengelighet i dagligvaremarkedet skal være det retningsgivende prinsippet for loven. Prinsippet sørger for at forbrukernes interesser vektlegges eksplisitt. I tillegg sørger prinsippet om balanse mellom ytelser og motytelser i større grad at ytelser fra industrien og dagligvareleverandørene i forhandlinger, kommer forbrukerne til gode.

På samme måte er det en grunnleggende forutsetning at prinsippet om en atferdskodeks forfølges videre. Vi støtter utvalgets vurderinger om at det er et generelt behov for tydeligere retningslinjer for atferden i forhandlingene mellom kjeder og leverandører.

Det har ligget utenfor utvalgets mandat å regulere konkurransen i dagligvaremarkedet. Dagligvarelovutvalgets lovforslag er innrettet på en måte som gjør at konkurranseloven og lov om god handelsskikk ikke vil være overlappende. Lovene blir komplementære. Mens konkurranseloven skal forhindre maktkonsentrasjon og sørge for effektiv konkurranse i markedene, skal lov om god handelsskikk ta gjeldende makt- og markedssituasjon for gitt, men sørge for at maktutøvelsen skjer i tråd med definerte prinsipper for god handelsskikk og på en slik måte at forbrukerens interesser tas hensyn til.

I sum utgjør konkurranseloven og lov om handelsskikk et bedre lovverk for å sikre effektive forhandlinger og forbrukerhensyn.

2. Lovforslaget er i tråd med tilsvarende prosesser internasjonalt og anbefalinger fra EU

«Matmakt» drøftes nå i en rekke land og i EU. Dagligvarelovutvalgets forslag er slik NHO ser det, i tråd med de løsningsalternativene som diskuteres internasjonalt og i EU.

NHO konstaterer at prinsippet om god handelsskikk i Dagligvarelovutvalgets lovforslag er i tråd med det tilsvarende prinsippet om «fair trading» i Storbritannia. Vi har for øvrig merket oss at det er tverrpolitisk enighet om etableringen av en dagligvarelov og en ombudsordning i Storbritannia.

Lovforslaget er også i tråd med de såkalte «Principles of Good Practice» i Europakommisjonens grønbok og de prinsipper som diskuteres i høynivåforumet i EU.

3. Handelstilsyn. En forutsetning for effektiv håndhevelse

Utredningen viser at det vil være nødvendig med et offentlig tilsynsorgan for å sikre effektiv håndhevelse av loven. Erfaringene fra Storbritannia viser at det er utfordrende for en bransje med innebygget skjevhet å utvise selvjustis. Før dagens lovgivning ble vedtatt hadde man der en periode med en frivillig bransjeavtale som ikke medførte ønsket atferdsendring. Manglende hjemmel for å gå videre med klager ved konstaterte brudd, samt frykt for represalier blant leverandørene ved klagemål var hovedproblemer. I Storbritannia er det nå utnevnt en voldgiftsdommer («adjudicator») som første ledd i å etablere en effektiv tilsynsordning.

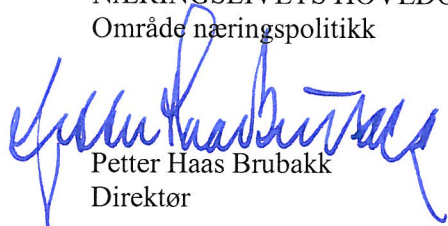
NHO mener at et handelstilsyn, slik Dagligvarelovutvalget har foreslått, er en helt sentral institusjon for å få den norske loven til å fungere gjennom et aktivt tilsyn som kan handle på eget initiativ og som kan motta innspill fra bedriftene i bransjen. Forslaget om at et handelstilsyn skal ha et teknisk samarbeid med Konkurransetilsynet og kunne trekke på dets ressurser samtidig som det blir forvaltningsmessig selvstendig og uavhengig, vil gi en kostnadseffektiv organisering som samtidig tilsier at et handelstilsyn kan etableres raskt.

4. Avslutning

NHO støtter som det fremgår av ovenstående, forslaget om en lov om god handelsskikk for dagligvarebransjen samt forslaget om å etablere et uavhengig handelstilsyn, slik utvalget har foreslått. Vi vil for øvrig gjennomgå de enkelte forslag til lovbestemmelser noe mer grundig, og om nødvendig eventuelt supplere vår høringsuttalelse.

NHO vil avslutningsvis understreke betydningen av at en lov om god handelsskikk og et handelstilsyn kommer på plass så raskt som mulig.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område næringspolitikk

Petter Haas Brubakk
Direktør

Ingebjørg Harto
Avdelingsdirektør